

Sporen

TIJDSCHRIFT VOOR HERINNERINGS-EDUCATIE
DRIEMAANDELIJKS • JAARGANG 9 • NR. 35 • OKTOBER - DECEMBER 2008 • AFGIFTEKANTOOR: BRUSSEL X
EEN UITGAVE VAN VZW AUSCHWITZ IN GEDACHTENIS • WWW.AUSCHWITZ.BE • ERKENNINGNUMMER SPOREN: P602292

BELGIE - BELGIQUE

BRUSSEL X

1/9466

Bij een 60ste verjaardag: Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

DEMOCRATIE < > DICTATUUR

De Tweede Wereldoorlog, die van 1939 tot 1945 werd gevoerd, was allicht de meest gruwelijke uit de geschiedenis. Hij had plaats in de vijf werelddelen, kostte het leven aan zowat zestig miljoen mensen, zag talloze steden en dorpen tot puin herleid en eindigde met de gruwel van de atoombom. Generaal Eisenhower, de opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten, noemde de oorlog 'een kruistocht voor de rechten van de mens'. In welk régime zullen de mensen na afloop van de oorlog leven: in een democratisch régime? Of in een dictatoriaal régime? Dat was de grote inzet van de botsing die uiteindelijk door het democratische blok werd gewonnen.

Er werden vele boeken geschreven over het verschil tussen democratie en dictatuur en men kan er uren over van gedachten wisselen. Maar uiteindelijk zal men moeten erkennen dat de eerbied voor de rechten van de mens de grondslag is van een democratische samenleving en het negeren van die rechten de basis is van het dictatoriale stelsel.

DE PAS OPGERICHTTE VERENIGDE NATIES HECHTTEN HUN GOEDKEURING AAN DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog werd een nieuwe vereniging van Staten opgericht waaraan de naam 'Organisatie van de Verenigde Naties' werd gegeven. Zoals te lezen staat in het handvest zijn

Logo van de Vereniging voor de Verneigde Naties

de hoofddoelstellingen van de VN: het bestendigen van de vrede — het bevorderen van de internationale verstandhouding en samenwerking — het verzekeren van de eerbiediging van de rechten van de mens. De VN kwam officieel tot leven op 24 oktober 1945 en ging in de loop van het daaropvolgende jaar aan de slag. Als eerste opdracht werd haar door de lidstaten toegewezen een nieuwe verklaring van de rechten van de mens op te stellen.

Daarvan werd werk gemaakt in vele vergaderingen van commissies, in raadpleging van de lidstaten en van deskundigen, in studies van bestaande documenten. Ten slotte werd de weerhouden tekst voorgelegd aan de Algemene Vergadering, het hoogste orgaan van de VN. Op 10 december 1948 hechtte die haar goedkeuring aan de 'Universele verklaring van de rechten van de mens'. Sindsdien wordt 10 december elk jaar herdacht als 'de dag van de rechten van de mens'. In 2008 zal dit voor de zestigste keer gebeuren.

INHOUD

- p.1-2 Bij een 60ste verjaardag: Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
- p.3 Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research
- p.4-5 Cambodja: Leerlingen Atheneum Veurne geconfronteerd met de gruwelijke sporen van totalitaire regimes
- p.6 Lezen: Getuigen tussen geschiedenis en gedachtenis
- p.7 'Een reis naar het verleden om te leren voor morgen'
- p.8 Doe-tips: Tentoonstelling Stichting - schrijfwedstrijd - studiereis

De mensen leven in een staat, wat beduidt: een duidelijk afgebakend grondgebied met zijn inwoners en zijn bestuursvorm. Tussen de bestuurlijke instellingen en de burgers moet er een billijke verhouding bestaan of met andere woorden: er moet nauwkeurig worden bepaald welke de rechten en de plichten zijn van het bestuursapparaat en welke de rechten en plichten zijn van elke burger. Dat alles moet worden verankerd in de grondwet en in de wetten en mogelijk in internationale verdragen. Het is belangrijk dat men beseft dat het gaat om rechten en plichten. En het is eveneens belangrijk dat men er zich rekenschap van geeft dat het in teksten gieten van de opsomming daarvan een zeer jong verschijnsel is in de geschiedenis. De Franse 'Déclaration des droits de l'homme et du citoyen' van 1789 kan als het vertrekpunt worden beschouwd.

WAAROVER GAAT HET ?

De Universele Verklaring van de rechten van de mens is een korte tekst, een viertal pagina's lang en bestaande uit een inleiding en 30 artikels. In de inleiding wordt beklemtoond dat de erkenning voor een ieder van gelijke en onvervreembare rechten de basis is voor vrijheid, rechtvaardigheid en vrede. Tevens wordt de tekst voorgesteld als een te bereiken ideaal, als een werkprogramma. Artikel 1 stelt dat alle mensen vrij en gelijk in waardigheid worden geboren. Artikel 2 bevestigt dat iedereen, zonder onderscheid van welke aard ook, aanspraak kan maken op alle rechten en vrijheden. De artikels 3 tot en met 21 sommen de burgerlijke, godsdienstige en politieke vrijheden op: waarde en waardigheid van elk individu – recht op leven, vrijheid en veiligheid, recht om als persoon erkend te worden door de wet, recht om door een onpartijdige rechtbank te worden geoordeeld, verbod van slavernij, verbod van foltering en mensonterende praktijken, verbod van willekeurige arrestatie, verbod van inmenging in het privé-leven, recht op een nationaliteit, recht op vrijheid van verplaatsing, recht op asiel, recht om te huwen en een gezin te stichten, recht op eigendom, vrijheid van geweten en godsdienst, van gedachte en uitdrukking, vrijheid van vereniging.

De artikels 22 tot en met 27 voorzien in uitgebreide sociale, economische en culturele rechten: recht op sociale veiligheid, op arbeid, op gelijk loon voor gelijke arbeid, op vrije keuze van tewerkstelling, op fatsoen-

lijke arbeidsvoorwaarden, op bescherming in geval van werkloosheid, op lidmaatschap van vakverenigingen. Iedereen heeft recht op rust en ontspanning en op een fatsoenlijke levensstandaard. Moeder en kind komt bijzondere zorg toe. Iedereen heeft recht op opvoeding en op participatie in het culturele leven.

Artikel 28 bevestigt het recht op een maatschappelijke en internationale orde die het genot van de rechten van de mens mogelijk maakt. Artikel 29 beklemtoont dat iedereen niet alleen rechten maar ook plichten jegens de gemeenschap heeft. Artikel 30 stelt dat niets in de tekst van de Verklaring mag worden gelezen op een wijze die het mogelijk zou maken de opgesomde rechten te vernietigen.

BETEKENIS VAN DE UNIVERSELE VERKLARING

De *'Universele Verklaring'* is geen grondwet, is geen wet, is geen internationaal verdrag. Ze is alleen maar een verklaring en heeft als dusdanig juridisch geen bindende waarde. En toch heeft het document van de VN een ontzaglijke betekenis verworven. Waarom?

1. In de jaren 1930 en tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de democratie met ondergang bedreigd. In 1948 wordt aan Staten en individuen een tekst aangeboden die het vertrouwen in de democratische waarden en hun bevestiging en bescherming van de rechten van de individuele mens bevestigt.

2. De Verklaring en dat is gloednieuw meldt zich aan als *'universeel'* en dus bestemd voor alle volken, alle Staten, alle individuen ter wereld.

3. De tekst wil niet alleen een herbevestiging zijn van in twijfel gekomen waarden maar tevens de leidraad zijn voor waardebesef en actie in de toekomst.

4. Er wordt voorzien in uitgebreide sociale, economische en culturele rechten, wat niet of nauwelijks voorkomt in vroegere teksten over de mensenrechten.

DE STRIJD GAAT VOORT

De lectuur van de Universele Verklaring lokt soms de reactie uit: "Maar dat is toch vanzelfsprekend!" Bedenk dan dat het gaat om jonge verworvenheden waarvoor moest worden geijverd en gestreden. Bedenk dat waakzaamheid blijft geboden.

60 jaar na de proclamatie van de Universele Verklaring moeten we vaststellen dat het op vele plaatsen in de wereld eerder pover en soms ronduit slecht gesteld is met de eerbiediging van de rechten van de mens. De VN gaan voort met ijveren voor de goede zaak maar zijn afhankelijk van wat haar lidstaten er willen van maken. Intussen hebben ze, vooral in het domein van het internationale recht, verder gewerkt en successen geboekt. Een groot aantal verklaringen over specifieke rechten werden goedgekeurd alsook een aantal verdragen en die hebben wel bindende kracht voor de Staten die hen hebben geratificeerd. Mogen we in het bijzonder het *'Verdrag over de rechten van het kind'* vermelden waarop we misschien in een latere bijdrage kunnen terugkomen. Evenmin mogen we nalaten te wijzen op het bestaan en de daadkracht van de *'Europese Conventie van de rechten van de mens'*.

BEHOEFTE AAN EEN NIEUWE UNIVERSELE VERKLARING?

Wanneer men denkt aan de evolutie in versneld tempo van de samenlevingsvormen sinds 1948 is men geneigd die vraag positief te beantwoorden. Zo bijvoorbeeld is er in de Universele Verklaring niet of nauwelijks sprake van collectieve of gemeenschappelijke rechten, zoals het recht op vrede en op een gezond leefmilieu. Men heeft wijselijk geoordeeld dat deze en andere rechten best in nieuwe verklaringen en nieuwe verdragen kunnen worden gegoten en dat men het origineel en baanbrekende karakter van de Universele Verklaring ongemoeid zou laten, als de mijlpaal die ze is geweest en nog steeds is.

Paul MORREN

Doe-tip

Levenslessen in het Fort van Breendonk

Een seminarie te Willebroek.

Een bezoek aan het Fort van Breendonk is een belangrijke levensles. Op donderdag 12 maart 2009 vindt er het seminarie 'Human rights Memorial' plaats. De conservator of een historicus toont hoe leraren leerlingen optimaal voorbereiden op een bezoek. In de namiddag is er ruimte voor een uitgebreide discussie tussen de historici van het Fort en de leraren: analyse van de verschillende benaderingsmanieren van het bezoek en 'De hel van Breendonk'. Daarnaast worden ook de links met de recente geschiedenis en de actualiteit aangehaald.

Bord aan ingang van het Fort.

Inlichtingen en inschrijvingen op ovdw@breendonk.be of op mm@breendonk.be. Het seminarie kost 5 euro, inclusief lunch. Het volledige programma op www.breendonk.be (seminaries en pedagogische projecten).

GEZOCHT

WORKSHOPS te organiseren met je leerlingen op de DAG VAN DE DEMOCRATIE te Boom vrijdag 8 mei 2009 (begeleiding is mogelijk en onkosten worden terugbetaald). Informatie: Pol De Grave - gsm 0484 24 58 60 - info.nl@auschwitz.be

Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research

Tijdens de persvoorstelling van het boek "Regine Beer" begon Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming zijn toespraak als volgt: "Meer dan een halve eeuw later, lijkt dit verleden van uitsluiting van bevolkingsgroepen, razzia's en opsluiting vaak ver achter ons te liggen. Dit geldt zeker voor de generaties die nu onze schoolbanken bevolken. We leven immers in een democratie waarin de burger inspraak heeft en waarin mensenrechten de grondslag vormen van de relaties tussen de burger en de overheid en de burgers onderling. Samen met Regine Beer ben ik er echter van overtuigd dat we net omwille van het belang van de democratie, de herinnering bij onze jeugd levend moeten houden. We moeten, om een groot woord te gebruiken, aan **herinneringseducatie** werken. Democratie en vrijheid zijn immers geen vaste verworvenheden maar vragen voortdurende inzet van iedereen. Het gevaar voor onverdraagzaamheid, extremisme, totalitarisme steekt nog geregeld de kop op. "Aandacht voor herinneringseducatie – ic. holocausteducatie – kadert ook in het lidmaatschap van België in de "Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research".

Op 15 november 2005 werd aan België het lidmaatschap toegekend van de "Task Force for International Cooperation on the Holocaust." De deelname van België gebeurde op basis van een gemeenschappelijke inspanning van de federale regering en de gemeenschappen, die samen beslist hadden de kandidatuur van ons land in te dienen. In opvolging van mevrouw Magda Borms vertegenwoordig ik de Vlaamse Gemeenschap in de Task Force Education Workgroup.

De Task Force ontstond in 1998 op initiatief van de Zweedse eerste minister Göran Persson met de bedoeling acties te stimuleren met betrekking tot de Holocaust op gebied van **educatie, herinnering** en onderzoek.

De deelnemende landen en staten aanvaarden de "Declaration of the Stockholm International Forum on the Holocaust" van 2000 waardoor zij zich bijgevolg engageren om Holocaust educatie, herinnering(nagedachtenis) en onderzoek in de verschillende beleidsdomeinen te implementeren.

Door dit lidmaatschap zal er in het onderwijs voor het herdenken en het onderzoeken van de Holocaust beter werk kunnen worden verricht, omdat er meer samenwerking en uitwisseling van ervaringen zal plaatsvinden op internationaal niveau.

Op regelmatige tijdstippen zal in het tijdschrift "Sporen" en uiteraard in het "Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie" (Sporen jaargang 9, nr. 34) verslag uitgebracht worden van de werkzaamheden van deze Task Force.

Hugo VANHEESWIJCK

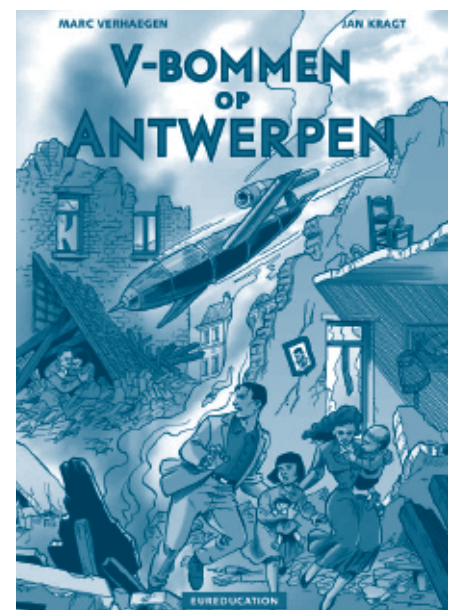
Adviseur Entiteit Curriculum
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Hugo.vanheeswijck@ond.vlaanderen.be

Doe-tip

Strip over politieke gevangenen

Lisa en Mathias vinden een kistje in een geheim luik van het Fort van Merksem. Daarin steken nooit verstuurde brieven van de gevangenen van Breendonk. Ze raken geïntrigeerd door een brief van Edward Van Daele. Deze ex-politiek gevangene en verzetsstrijder brengt hen tot in Dora waar politieke gevangenen V-bommen moesten vervaardigen.

De strip 'V-bommen op Antwerpen' koop je in de boekhandel of bij het Vredescentrum: 03 202 42 91 vredescentrum@admin.provant.be

Cambodja: Leerlingen Atheneum Veurne geconfronteerd met de gruwelijke sporen van totalitaire regimes

Begin mei 2008 maakten de leerlingen van de 3de graad Toerisme een 12-daagse rondreis door Thailand en Cambodja. In Cambodja werden ze meermaals geconfronteerd met de gruwelijke sporen van het Rode Khmer-regime.

GESCHIEDENIS

In 1963 kwam Pol Pot aan het hoofd van de militaire vleugel van de communistische partij, de Rode Khmer. De Rode Khmer werd jaar na jaar sterker, en het regime van Lon Nol zakte in 1975 in elkaar. Pol Pot slaagde erin om, tijdens zijn kort bewind van 1975-1978, Cambodja op een bloedige wijze te isoleren van de buitenwereld. Hij wilde van Cambodja een autarkische, communistische landbouwstaat maken. Geld, onderwijs, godsdienst en privébezit werden afgeschaft. Huwelijken werden voortaan gearrangeerd en kinderen werden vaak gescheiden van hun ouders. De steden moesten verdwijnen en iedereen moest tewerkgesteld worden op het platteland. Op de rijstvelden werd hard gewerkt met primitieve middelen, waardoor de opbrengsten zeer laag waren. Veel Cambodjanen kwamen dan ook om door hongersnood en ziekten.

Personen die niet meewerkten met het regime, werden omgebracht. Ook intellectuelen en academici werden vaak gedood, waarbij het dragen van een bril of het spreken van een vreemde taal iemand tot verdachte maakte. Pol Pot geloofde namelijk niet in hun ideeën en beschouwde hen als lastige obstakels. Op 25 december 1978 vielen troepen van Vietnam Cambodja binnen en verdreven de Rode Khmer. Pol Pot vluchtte met 30.000 Rode Khmer en

Boom in the killing fields

© Krista De Roo

bijna 100.000 burgers naar het grensgebied met Thailand en wist nog bijna twintig jaar stand te houden in de jungle, gesteund door Thailand dat hem gebruikte als buffer tegen de Vietnamezen. Naar schatting zijn tijdens het Rode Khmer regime anderhalf tot twee miljoen Cambodjanen omgebracht. Dat was toen één vijfde van de Cambodjaanse bevolking.

CONFRONTATIE MET DE GRUWEL

In Siem Reap, de eerste stop in Cambodja vlakbij de prachtige tempels van Angkor, bezochten de leerlingen ook een revalidatiecentrum van Handicap International. Hier worden mensen behandeld die slachtoffer werden van landmijnen of polio. In de drie decennia van oorlog werd Cambodja bezaaid met miljoenen landmijnen. Jaarlijks vallen ongeveer 1.300 slachtoffers tengevolge van deze mijnen. Door onze donatie van 500\$ kunnen 2 mensen hier een volledige behandeling krijgen.

Bezoek aan Handicap International

© Krista De Roo

Stoepe met 8000 schedels in Choeng Ek

© Krista De Roo

In Phnom Penh, de hoofdstad van Cambodja, komen de leerlingen nogmaals in contact met de wredeheden van het Pol Pot-regime. Er werd bezoek gebracht aan Tuol Sleng en Choeng Ek.

ANTI-REVOLUTIONAIRE GEDACHTEN BEKENNEN

Tuol Sleng was aanvankelijk een school, die tijdens het regime omgebouwd werd tot een gevangenis. De kleine lokalen werden gebruikt om te martelen, de grote lokalen werden gebruikt voor massadetentie. Voor de balustrades op de diverse verdiepingen was een net van prikkeldraad gespannen, zodat de gevangenen geen zelfmoord konden plegen.

De gevangenen werden net zo lang gemarteld tot ze bekenden anti-revolutionaire gedachten te hebben. Tussen 1975 en 1978 zaten hier meer dan 10.000 mensen gevangen. Uiteindelijk overleefden slechts 7 mensen dit kamp. Alles werd in zijn oorspronkelijke staat gelaten, als aanklacht tegen de misdaden van de Rode Khmer. Zelfs de bloedspatten aan het plafond zijn nog aanwezig. In de zalen staan borden met duizenden foto's van mensen die hier de dood vonden.

KILLING FIELDS

Na hun bekentenissen werden de gevangenen overgebracht naar het uitroeiingskamp van Choeng Ek, net buiten Phnom Penh. Deze plaats is bij ons beter bekend onder de naam "Killing Fields". Daar werden gevangenen vaak nog dezelfde dag de hersenen ingeslagen, en dit om kogels te sparen. Zij die geluk hadden kregen de kogel..... De lijken werden in grote kuilen gegooid en overgoten met DDT, zodat de geur van de lijken onderdrukt werd.

Tuol Sleng

© Krista De Roo

Van het kamp zelf blijft niets meer over. In een stoepe liggen 8.000 schedels opgebaard van mensen die er de dood vonden. Op het terrein daarachter werden 129 massagraven ontdekt. Een aantal kuilen tonen hoe de lichamen van de slachtoffers werden gedumpt. Zelfs de boom waartegen baby's werden doodgeslagen staat er nog.

DE LEERLINGEN ZIJN ONDER DE INDRUK VAN WAT ZE TE ZIEN KRIJGEN

De stilte en het respect tijdens de bezoeken getuigen hiervan. Frederic reageert: "Dit doet mij meteen denken aan de concentratiekampen van de Nazi's. Er zijn veel gelijkenissen tussen dit regime en het Nazi-regime. Alleen is dit alles nog maar 30 jaar geleden." Ook Yana is onder de indruk: "Het is

echt verschrikkelijk om dit te zien. Maar een bezoek aan deze sites is een must voor elke reiziger naar dit land." Jimmy, meestal niet stil te krijgen, is zeer aangegrepen door het bezoek. Hij kan er niet inkomen dat mensen elkaar zo iets kunnen aandoen. Bij het bezoek aan Cambodja houden de leerlingen niet alleen herinneringen aan de prachtige bouwwerken en tempels over, maar ze beseffen ook dat de recente wredeheden van het Rode Khmer regime nog altijd als een schaduw over dit land hangen.

Didier PINCKET

Martelkamer in Tuol Sleng

© Krista De Roo

Fototentoonstelling in Tuol Sleng

© Krista De Roo

Getuigen Tussen Geschiedenis en Gedachtenis

Sinds 25 jaar publiceert de Auschwitz Stichting in Brussel vier keer per jaar haar Tijdschrift. Het verspreidt de meest actuele informatie over het multidisciplinaire onderzoek over de nazikampen en de genocide op de Joden. De Stichting heeft zich opengesteld voor de nieuwste debatten betreffende wat er in de herinnering en de geschiedenis op het spel staat. Ze geeft zich rekenschap van de groeiende belangstelling voor herinneringsvraagstukken waarbij verscheidene disciplines, van geschiedenis tot literatuur en kunsten, van sociologie tot politieke wetenschappen, elkaar kruisen, en van de evenzeer groeiende vraag vanuit het publiek. De Stichting heeft daarom beslist aan haar tijdschrift een doorstart te geven.

Het komt erop aan zowel het heden als het verleden opnieuw te bekijken van onze moderniteit en van een eeuw die de voltrekking van massamoorden heeft gezien – van genocide tot etnische zuivering – waarbij Staten rechtstreeks of onrechtstreeks verantwoordelijk waren. De Stichting geeft haar basisopdracht niet op. Maar gesterkt door haar ervaring en de verworven kennis en kunde, stelt ze zich tot taak het onderzoek te openen voor de meer algemene problematiek van gewelddaden en hun herinnering. Met de nieuwe formule willen we een impuls geven aan een kritische herlezing van de manier waarop de vraagstukken tot nog toe werden aangepakt en behandeld. We willen onze hedendaagse geschiedenis op een nieuwe manier belichten.

Daarom ziet september 2008 het verschijnen van :

GETUIGEN TUSSEN GESCHIEDENIS EN GEDACHTENIS

Het tijdschrift is driemaandelijks. Elk nummer zal een themadossier bevatten, met klemtoon op de wetenschappelijke benaderingen, evenals varia, lectionnotas en talrijke recensies. De vraagstelling over getuigenis en overbrengen van ervaringen en kennis en kunde zal bestendig aanwezig zijn. Even bestendig zal aandacht worden geschonken aan vraagstukken over de representaties die vandaag bepalen hoe informatie, actualiteit en kennis in omloop geraken en zich verspreiden. Bedoeling is van nummer tot nummer een steeds belangrijker plaats toe te kennen aan de iconografie.

Nr 100 (eerste nummer van de nieuwe formule, verschijnt september 2008) brengt een dossier over de "Beulen"

Nr 101 (verschijnt december 2008) behandelt niet alleen de pedagogische vraagstukken van de herinnering aan de nazikampen en de genocide op de Joden, maar ook het onderwijs betreffende extreme gewelddaden in het geheel.

Nr 102 (verschijnt maart 2009) stelt de vraag naar de plaats die politieke misdaden en misdadigers innemen in literatuur, kunsten, film, theater.

Nr 103 (juni 2009) brengt een dossier over de meest recente debatten en inzetten van de representaties van genocides op het scherm.

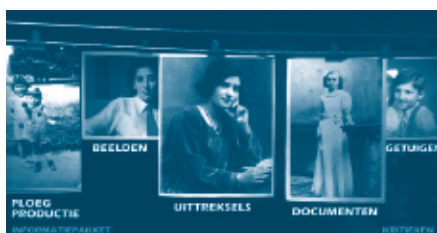
Getuigen Tussen Geschiedenis en Gedachtenis wil zodoende niet alleen stelling nemen in het herinneringsveld dat sinds een twintigtal jaren zich affijnt en zich institutioneel vorm geeft, maar ook een ruimte openen voor kritiek op de zwaktes, de toegeeflijkheden of de misbruiken waarmee de herinneringsvraagstukken van onze tijd behept kunnen zijn.

Doe-tip

Modus Operandi

Het Joods Museum van Deportatie en Verzet (JMDV) en Utopolis stellen voor een exclusieve filmvoorstelling voor leraren.

Van 1942 tot 1944 werden 24.916 Joden, mannen, vrouwen en kinderen, gedeporteerd uit België naar Auschwitz. Een handvol nazi's hebben de vervolging van de Joden in België uitgevoerd, met de vrijwillige of onbewuste steun van sommige Belgische autoriteiten. Hoe of waarom? Dat is de geschiedenis van deze film. Het is onze geschiedenis, van ieder van ons.

Programma:

- Zondag 14 december 2008 – Utopolis Mechelen:
- 11u00: filmvoorstelling en ideeën voor de klas
 - 12u30: broodjes
 - 13u30: facultatief bezoek aan het JMDV

Maandag 15 december 2008 – Utopolis Turnhout

- 19u45: filmvoorstelling en ideeën voor de klas, gevolgd door een receptie

Inschrijven en meer informatie:
Marjan Verplancke (jmdv@telenet.be)

ABONNERING

Contact :

Stichting Auschwitz/Auschwitz in
Gedachtenis vzw (Brussel) :
Huidevetterstraat 65 - 1000 Brussel
T 00 32 (0)2 512 79 98 - F 00 32 (0)2 512 58 84
Info.nl@auschwitz.be - www.auschwitz.be

Prijs per nummer: € 15 + verzendingskosten

ABONNEMENTEN

4 nummers, individueel : € 50
(verzendingskosten inbegrepen)
4 nummers, institutioneel : € 80
(verzendingskosten inbegrepen)

'Een reis naar het verleden om te leren voor morgen'

6 Humane Wetenschappen van het KA St-Truiden reist naar Auschwitz. Van maandag 30 maart 2009 tot 5 april 2009 brengen de leerlingen van het zesde jaar Humane Wetenschappen een bezoek aan Auschwitz.

Onder het motto: "Een reis naar het verleden om te leren voor morgen," starten zij nu reeds aan hun eerste opdracht: zorgen voor geld voor de reis.

HOE HET ALLEMAAL GROEIDE...

Vorig jaar werkten onze leerlingen intensief rond het thema WOII. De vervolging van andersdenkenden en joden nam een heel belangrijke plaats in. Baron Paul Halter en Paul de Keulenaer van de Auschwitzstichting wisselden met onze leerlingen van gedachten over de gruwelen die plaatsvonden tijdens WOII. De leerlingen stonden verstomd, waren verbijsterd, konden het niet begrijpen...

De gebeurtenissen bleven hen beklijven, in die mate zelfs dat ze voorstelden om de kampen in Auschwitz te bezoeken. Niet uit een misgeplaatst ramptoerisme, maar om met eigen ogen te zien tot wat de mens in staat is.

Ze waren zodanig enthousiast dat leerkrachten en directie overstag gingen. Samen begonnen we aan de voorbereidingen voor de studiereis.

GRONDIGE VOORBEREIDING...

Op 10 oktober jongstleden nodigden directie, leerkrachten en de leerlingen van 6 Humane Wetenschappen u vriendelijk uit voor een avond Italiaans tafelen. De avond werd door een overweldigende opkomst een klinkend succes. De opbrengst van dit avondje culinair genieten ging integraal naar de reiskas.

De leerlingen van de 6 Humane Wetenschappen van het KA St-Truiden

Om onze leerlingen niet onvoorbereid in het diepe te werpen, organiseren we nog vier vooractiviteiten. De eerste activiteit vindt plaats in januari. De lessen geschiedenis staan dan helemaal in het teken van het fascisme en nazisme. Aan dit theoretische luik koppelen we een interactieve les over de Holocaust en Auschwitz in het bijzonder. Een filmvoormiddag met nabespreking staat eveneens op stapel. In februari is er een workshop over antidiscriminatie en verdraagzaamheid voorzien. Een derde activiteit is een literatuurplees over het aangrijpende boek "De jongen in de gestreepte pyjama" van de hand van John Boyne. En als laatste werken onze leerlingen een gidsbeurt in Krakow uit tijdens de lessen levensbeschouwelijke vakken.

DE REIS ZELF...

Op reis bezoeken we de oude Joodse wijk, de synagoge en de Schindlerfabriek in Krakow. Verder staat ook de zoutmijn op het programma. De leerlingen gidsen zelf de tocht doorheen het historisch cen-

trum van Krakow.

Het hoogtepunt – of hét dieptepunt van de geschiedenis – is evenwel Auschwitz. Hier krijgen de leerlingen eerst een videovoorstelling te zien. Nadien bezoeken ze het kamp.

Wij denken dat het een bijzonder waardevolle en ongetwijfeld aangrijpende reis zal zijn. We zullen nooit kunnen zeggen: „Wir haben es nicht gewußt.”

Voor meer informatie over het project kunt u terecht bij:

Nadine Libens

Directeur Koninklijk Atheneum
Tichelrijlaan 1
3800 Sint-Truiden
011/68.21.24
nadine.libens@skynet.be

Mevr. Ann Van Driessche

Woordvoerder-communicatiedirecteur-GO!
Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
0478/ 24 12 20

Auschwitz in jongerentaal

Het pakket omvat 24 pancartes over belangrijke historische momenten, een handleiding voor de begeleider en werkbladen voor de jongeren.

De kartonnen pancartes kunnen worden opgesteld op een tafel. De voorzijde van elke pancarte is bedrukt met een duidelijk beeld (meestal een historische foto) en daaronder één of meer trefwoorden. De achterzijde geeft een heldere, beknopte uitleg bij het beeld, gevolgd door een vraag over de inhoud. Het antwoord op de vraag zit verborgen onderaan de pancarte.

'Auschwitz. Hoe leg je het uit aan jongeren?' sluit perfect aan bij de vakoverschrijdende eindtermen en is een ideaal instrument voor de lessen Project Algemene Vakken (PAV) en levensbeschouwing. Het pakket is een realisatie van het onderwijsproject "Auschwitz in Gedachtenis" in samenwerking met Jeugd & Vrede vzw en kreeg de steun van de Nationale Loterij en het Departement Onderwijs.

BESTELLEN? U kunt het pakket bestellen voor 25 euro + portkosten bij Jeugd en Vrede via 015/43 56 96 of info@jeugdenvrede.be.

Doe-tips

Rondreizende tentoonstelling

De rondreizende tentoonstelling van de Auschwitz Stichting, *De nazi-misdaden en genocides in hun historische context*, staat ter beschikking van alle onderwijsinstellingen, culturele- en opvoedingscentra. 250 foto's en documenten gaan in op enkele sleutelmomenten uit de Europese hedendaagse geschiedenis: de Eerste Wereldoorlog, de instabiliteit van de Weimar-republiek, de grote wereldcrisis, de opkomst van het fascisme in Europa en de Tweede Wereldoorlog. De tentoonstelling verwijst naar de

Tentoonstelling in de Lakenhalle Belfort te Gent

veelheid van oorzaken en de historische complexiteit die uiteindelijk hebben geleid tot een van de grootste catastrofes in de geschiedenis: de nazi-concentratiekampen en de judeocide.

Voor meer inlichtingen kunt u terecht op: www.auschwitz.be, of rechtstreeks op het secretariaat van Auschwitz in Gedachtenis: 02/512.79.98 (vragen naar Karine Boisschot).

Schrijfwedstrijd Auschwitz Stichting

Elk jaar omstreeks 27 januari - de dag van de bevrijding van Auschwitz-Birkenau - organiseert de Vzw Auschwitz in Gedachtenis een schrijfwedstrijd voor de leerlingen van de twee laatste jaren van het secundair onderwijs. Het komt er op aan een tekst te schrijven over een thema dat niet noodzakelijk verband houdt met de kampen of het nazi-regime, maar ook kan handelen over meer algemene thema's als intolerantie, racisme, democratische waarden, mensenrechten of burgerschap (onderwerp later medegedeeld). Elke deelnemende school mag haar drie beste teksten inzenden. Voor elke provincie wordt er één laureaat gekozen. De laureaten krijgen

een gratis studiereis aangeboden naar de kampen van Auschwitz-Birkenau (paasvakantie 2009), als ook een cheque van 125 € bij de proclamatie op het einde van het schooljaar. De schrijfwedstrijd kan ingepast worden in een ruimer schoolproject en voldoet ook aan de vakoverschrijdende eindtermen „burgerzin en wereldoriëntatie“.

Geïnteresseerde leerkrachten kunnen contact opnemen met het secretariaat van de Vzw Auschwitz in Gedachtenis voor het bekomen van een inschrijvingsformulier. Contact: 02/512.79.98 of e-mail: info.nl@auschwitz.be

Studiereis naar Auschwitz-Birkenau voor leerkrachten paasvakantie 2009 (7 tot 11 april 2009)

Deze studiereis van de Auschwitz Stichting is hoofdzakelijk voorbehouden aan leerkrachten, opvoeders en culturele animatoren. Het programma voorziet in een bezoek aan de kampsites van Auschwitz-Birkenau en in een deelname aan de diverse seminaries die ter plekke worden georganiseerd. Er is ruime gelegenheid tot debat of tot een gesprek met één van de aanwezige kampoverlevenden. Verder is er ook een bezoek voorzien aan de bezienswaardigheden van Krakau.

Kostprijs: € 350,00 voor leerkrachten/vormingswerkers en € 500,00 voor particulieren. In deze prijs zijn inbegrepen: de vliegtuigreis, de verplaatsingen met de bus, het hotelverblijf in vol pension, de toegang tot de kampen en de geleide bezoeken. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het Secretariaat : Tel : 02/512 79 98 – Fax : 02/512 58 84 – e-mail : info.nl@auschwitz.be of vul de onderstaande bon in.

Vul deze bon in en neem deel aan de studiereis naar Auschwitz-Birkenau paasvakantie 2009 (7 tot 11 april 2009)

Naam en voornaam:
Privé-adres:
Tel: Fax: Email:

Leerkracht:
vak(ken) ja(a)r(en)
Instelling:
Adres + tel.:

Vormingswerker of animator:
vereniging:
Adres + tel.:

☐ Gelieve mij informatie over de studiereis naar Oswięcim (Polen) tijdens de paasvakantie 2009 toe te sturen.

Datum:

Handtekening:

Terug te sturen naar Auschwitz Stichting, Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel of per fax 02/512.58.84

Colofon

Sporen is een uitgave van de Vzw Auschwitz in Gedachtenis.
Eindredactie: Henri Goldberg
Redactiesecretariaat: Karine Boisschot en Pol De Grave
Redactie: Gio De Weerd, Sylvain Keuleers, Nadine Libens, Pierre Neuhard, Luc Vernailen
Druk: Debast Graphics, Sint-Pieters-Leeuw
Verantwoordelijke uitgever: Paul Baron Halter

Pedagogische Commissie Auschwitz Stichting:

Theo BRABANTS

Gewezen pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Griet BROSENS

IV-NI000

Pol DE GRAVE

Pedagogisch medewerker

Onderwijsproject DBSO/BSO "Auschwitz in Gedachtenis"

Gio DE WEERD

Pax Christi Vlaanderen

Nadine LIBENS

K.A. Sint-Truiden

Luc MEYS

Inspecteur-adviseur niet-confessionele zedenleer

Paul MORREN

Ere-rijksinspecteur Gemeenschapsonderwijs

Pierre NEUHARD

Ere-pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Prof. Em. dr. Anne-Marie SCHAEERLAEKENS

K.U. Leuven

Luc VERNAILLEN

Pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Franz VERPLANCKE

Sint-Amandscollege Kortrijk

Sylvain KEULEERS

Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Contact:

Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel

Tel: 02/512 79 98 - Fax: 02/512 58 84

e-mail: info.nl@auschwitz.be

Nationale Loterij
creëert kansen 6

ethias

